

Київський національний університет
будівництва і архітектури
Кафедра політичних наук та історії

Шифр спеціальності	Назва спеціальності, освітньої програми	Освітній рівень
052	«Політологія, ОП «Політичний менеджмент»	Бакалавр

«Затверджую»

Завідувач кафедри

/Василь ДЕРЕВІНСЬКИЙ/

Розробники силабуса

/Євген ПЕРЕГУДА/

СИЛАБУС ВК12 ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ

1) Статус освітньої компоненти: вибіркова
2) Контактні дані викладача: проф., д.п.н. Перегуда Євген Вікторович E-mail: pereguda.iev@knuba.edu.ua Контакти: (097)396-92-60; Профіль на сайті КНУБА: http://surl.li/ugzzg Ауд. 431 Центрального корпусу КНУБА
3) Пререквізити (дисципліни-попередники, які необхідно вивчити, щоб слухати цей курс): «Вступ до спеціальності», «Історія філософії та філософської думки», «Історія політичної думки України», «Етнополітика»
4) Коротка анотація дисципліни «Політика національної пам'яті» є однією з вибірових компонент ОП «Політичний менеджмент» зі спеціальності 052 «Політологія». Мета дисципліни: вивчення концепцій національної пам'яті в світовій та вітчизняній науці, а також таких феноменів сучасності як традиція, ностальгія, забуття та ін.; засвоєння студентами сучасних підходів до аналізу різноманітних форм колективних уявлень про минуле, ознайомлення з науковими дослідженнями у сфері інструменталізації історичного знання та його використання в актуальних політичних процесах; з'ясування взаємозв'язків між тим, що суспільства пам'ятають/знають про своє минуле, та свідомими зусиллями окремих спільнот і урядів з формування певних образів минулого у суспільній уяві; формування у студентів уявлення про особливості структури національної пам'яті українського народу, природу та прояви дуалізму національної історичної свідомості та визначення шляхів його подолання.

Компетентності здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність	
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.
Загальні компетентності	
ЗК01	Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК03	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК07	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Фахові компетентності	
СК01	Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.
СК02	Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.
СК03	Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.
Додаткові фахові компетентності	
ДСК3	Здатність до розробки рекомендацій щодо формування планів розвитку населених пунктів,

Київський національний університет
будівництва і архітектури
Кафедра політичних наук та історії

Шифр спеціальності	Назва спеціальності, освітньої програми	Освітній рівень
052	«Політологія, ОП «Політичний менеджмент»	Бакалавр

просторового планування та забудови міст.

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Програмні результати
ПРН01	Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.
ПРН03	Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.
ПРН09	Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.
ПРН10	Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

5) Структура курсу:

Загальна кількість кредитів ECTS	3
Сума годин:	90
Вид індивідуального завдання	Контрольна робота
Форма контролю	Залік

6) Зміст курсу:

Тематика лекцій та семінарських занять

Змістовний модуль 1. Теоретико-методологічні засади політики національної пам'яті.

Лекція 1. Колективна пам'ять як суспільне явище. (2 год.)

Семінарське заняття 1. (2 год.)

1. Е.Дюркгейм про колективні уявлення.
2. Символічні механізми формування політичної свідомості.
3. Колективна пам'ять: поняття, ознаки, механізми формування (концепція М.Хальбвакса).
4. Функції колективної пам'яті.
5. Типологія колективної пам'яті: культурна пам'ять, комунікативна пам'ять, історична пам'ять.
6. Психологічні механізми запам'ятовування та забування.

Лекція 2. Національна пам'ять як інструмент формування масової свідомості. (2 год)

Семінарське заняття 2.

1. Етнічна (національна) ідентичність та самоідентифікація: поняття, ознаки, структурні елементи.
2. Національна пам'ять: сутність, функції.
3. Класичні та сучасні теорії національної пам'яті.

Змістовний модуль 2. Політика пам'яті: інституційні рамки та реалізація

Лекція 3. Інституційні рамки політики національної пам'яті (2 год.).

Семінарське заняття 3. (2 год.)

1. Політика пам'яті: поняття, сутність, мета, завдання
2. Принципи політики пам'яті
3. Функції політики пам'яті
4. Суб'єкти політики пам'яті
5. Форми та механізми реалізації, ресурси політики пам'яті
6. Типологія політики пам'яті
7. Світові моделі політики пам'яті

Лекція 4. Політика національної пам'яті в Україні (2 год.)

Семінарське заняття 4. (2 год.)

1. Політичні репресії 1920-1980-х та формування національної пам'яті.
2. Етапи політики національної пам'яті в Україні в 1991-2016 рр.
3. Еволюція політики національної пам'яті в процесі та після Революції Гідності.
4. Декомунізація – цілі, суб'єкти, механізми.
5. Вплив російської агресії на політику національної пам'яті.
6. Євроінтеграція як чинник політики національної пам'яті в Україні.
7. Місце національних меншин та корінних народів в політиці національних меншин в Україні.

Шифр спеціальності	Назва спеціальності, освітньої програми	Освітній рівень
052	«Політологія, ОП «Політичний менеджмент»	Бакалавр

Індивідуальне завдання:

Індивідуальне завдання підлягає захисту студентом на заняттях, які призначаються додатково. Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Студенти можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг 18-24 сторінок А4 тексту (кегль Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь студента у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до закінчення семестру. Заняття із захисту індивідуальних завдань призначаються не пізніше, ніж за 1 тиждень до закінчення семестру. Викладач має право вимагати доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає вимогам.

Тематика індивідуальних завдань для студентів денної та контрольних робіт для студентів заочної форми навчання

1. Поняття «національна пам'ять», «колективна пам'ять», «історична свідомість»: сутність, завдання та критерії застосування.
2. М. Хальбвакс: соціальні рамки пам'яті та важливість історичної пам'яті для ідентичності груп і суспільств.
3. А. Ассман та вивчення культури пам'яті давніх суспільств.
4. «Місця пам'яті» П. Нора як маніфест та класичний зразок вивчення суспільної пам'яті.
5. Історія і пам'ять: проблема взаємозв'язків
6. Проблеми співвідношення пам'яті та історії як двох відмінних способів фіксації та використання минулого.
7. Причини конфліктності історії та пам'яті.
8. Що і чому суспільства пам'ятають: підходи до вивчення національної та історичної пам'яті.
9. Поняття «меморіального повороту» у зарубіжній історіографії 1980-х років: причини поширення досліджень пам'яті.
10. Етапи вивчення національної пам'яті у Україні від 1991 року до теперішнього часу.
11. Пам'ять свідків: особливості дослідження.
12. Усна історія як новий підхід до вивчення історії ХХ ст. Еволюція усної історії.
13. Методологічні та психологічні засади політики національної пам'яті.
14. Історична політика: використання минулого в інтересах теперішнього.
15. Історія політичного використання історичного знання від давнини до сьогодення.
16. Історія понять «політика пам'яті» та «історична політика»
17. Основні агенти реалізації історичної політики.
18. Роль історичного знання у розвитку національних ідеологій та становленні національних держав.
19. Історія як інструмент національно-патріотичного виховання.
20. Роль пам'ятників та меморіалів у державній політиці національної пам'яті.
21. Роль шкільних підручників у формуванні історичних уявлень та національної пам'яті суспільства.
22. Роль академічної історичної науки у реалізації державної політики національної пам'яті.
23. Історична освіта як складова політики національної пам'яті.
24. Політика національної пам'яті в Україні (1991-2022 рр.).
25. Політика національної пам'яті в Україні за президентства Л. Кучми, В. Ющенка, В. Януковича, П. Порошенка: шляхи реалізації, досягнення та поразки.
26. Політика національної пам'яті в США та Канаді.
27. Політика національної пам'яті в країнах Західної Європи.
28. Політика національної пам'яті в посткомуністичних країнах.
29. Особливості політики історичної пам'яті в країнах Азії, Африки та Латинської Америки.

7) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:

<https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=4175>